

Role morální filozofie a etiky

- i kdybychom nechtěli, stejně se v souvislosti s reálnými ekonomickými a společenskými jevy budeme setkávat s normativními soudy; *co by mělo být?*
- pro schopnost analýzy a predikce je potřebné znát východiska těchto soudů;
- efektivnost, ekvita, individuální práva?

- Moderní atomizovaná společnost... ztrácí smysl pro komunity a sociální solidaritu. Sociální život realizovaný mezi státem a jedincem - vše od dobrovolných asociací a geografických komunit až po školy, rodiny, církve a odbory - může omezit vliv přebujelého tržního individualismu. Tento vliv *musí být podporován nebo znovu ustaven.*

Tři hlavní přístupy

- hodnotit podle výsledků?
- podle dodržování individuálních práv a svobod?
- podle souladu se společenskými normami chování?

**utilitarismus, liberalismus,
komunitarismus**

Jak hodnotit důsledky politiky?

- Jeremy Bentham - subjektivní utilitarismus
 - užitek individua v chápání klasické ekonomické teorie
 - dejte lidem to, co chtějí
 - na trhu se projeví ochotou platit, ve VS analogicky v procesu veřejné volby
 - otázka suverénnosti spotřebitele

Objektivní utilitarismus

- expertní názor na to, co je užitečné
- nedokonale informovaný jednotlivec
- *foolish, ignorant, impulsive, shortsighted*
- centralizované rozhodování
- lidský potenciál

Základní myšlenky osvícenství I.

- Je možné ucelené a rozšiřující se poznání přírody a společnosti. Síla rozumu je tak veliká, že vědecké poznání může vysvětlit celý svět.
- Rozvoj vědy, rozumu, racionálního vzdělání zabezpečí společenský pokrok. Bezpráví, sociální problémy a chaos mezi lidmi jsou důsledkem nevědomosti a tmářství nekritické víry a slepé důvěry.
- Racionální poznání přírody a společnosti mají univerzální charakter. Je objektivní.

Základní myšlenky osvícenství II.

- Vědecké poznání je odlišné a nadřazené jiným formám poznání jako jsou náboženství, zdravý rozum, ideologie a mýty.
- Hodnotné a ověřené vědecké poznatky, které jsou využité v praxi, mohou vést k pokroku člověka i celé společnosti.

Liberalismus

- respektování autonomie jednotlivce
- navazuje na I.Kanta (kategorický imperativ)
- pozitivní a negativní práva
- libertariáni vs egalitářští liberálové

Komunitarismus

- ↗ (kolektivismus)
- ↗ jedinec především součástí společnosti
- ↗ univerzální
- ↗ relativní

komunitarismus

- ↗ věří, že na jedince orientovaný liberalismus vytváří „odcizenou sociální pustinu“ porušující rovnováhu mezi právy a povinnostmi ve směru práv.
- ↗ => Je potřeba tlaku na jedince a jeho odpovědnost, aby došlo k novému nastavení této rovnováhy - ustavení silnějšího smyslu pro morálnost a odstranění nejasností o tom, co je správné a špatné.

Institucionálním výsledkem:

- ↗ různá pojetí ekonomické a sociální funkce státu (veřejné správy)
- ↗ Strecková TVS s.81 an
 - ↗ liberální typ
 - ↗ korporativistický typ
 - ↗ sociálně demokratický typ
 - ↗ reálný socialismus
 - ↗ typ rovnosti šancí